

w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na lata 2013-2015.

Na podstawie art.18 ust.1 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2001r. Nr 142, poz.1591 ze zm.) w związku z art. 6 ust.1 i 2 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz.U. Nr 180, poz.1493 ze zm.)- **Rada Miejska w Białej Piskiej uchwala, co następuje:**

§ 1

Przyjmuje się Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na lata 2013-2015 w brzmieniu stanowiącym załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2

Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Białej Piskiej.

§ 3

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia i podlega ogłoszeniu w sposób zwyczajowo przyjęty.

PRZEWODNICZĄCA
Rady Miejskiej

mgr Elżbieta Sakowska

RADA MIEJSKA
w BIAŁEJ PISKIEJ
Plac Adama Mickiewicza 25
12-230 Biała Piska

Załącznik nr I do Uchwały Nr XXXV/319/2012
Rady Miejskiej w Białej Piskiej
z dnia 30 października 2012 r.

**GMINNY PROGRAM PRZECIWDZIAŁANIA
PRZEMOCY W RODZINIE
NA LATA 2013 - 2015**

SPIS TREŚCI

- 1. WSTĘP.**
- 2. ZAŁOŻENIA PROGRAMU.**
- 3. CELE PROGRAMU.**
- 4. ZADANIA.**
- 5. REALIZATORZY PROGRAMU.**
- 6. HARMONOGRAM REALIZACJI PROGRAMU.**

[Handwritten signature]

1. WSTĘP.

PRZEMOC W RODZINIE TO ZAMIERZONE I WYKORZYSTUJĄCE PRZEWAGĘ SIŁ DZIAŁANIE PRZECIW CZŁONKOWI RODZINY, NARUSZAJĄCE PRAWA I DOBRA OSOBISTE, POWODUJĄCE CIERPIENIE I SZKODY

Z badań dotyczących rodziny, a także obserwacji życia społecznego wiadomo, że ludzie bardzo niechętnie przyznają się do przemocy wewnątrz rodziny.

W Polsce trudno jest określić dokładnie skalę tego zjawiska. Co roku zgłasza się zaledwie kilkanaście tysięcy spraw o znęcanie nad rodziną, w tym samym czasie policja rejestruje około miliona awantur domowych, do których jest wzywana.

Przemoc w rodzinie charakteryzuje to, że:

- jest intencjonalna - przemoc jest zamierzonym działaniem człowieka i ma na celu kontrolowanie i podporządkowanie ofiary,
- siły są nierównomierne - w relacji jedna ze stron ma przewagę nad drugą. Sprawca jest silniejszy a ofiara słabsza,
- narusza prawa i dobra osobiste - sprawca wykorzystuje przewagę siły, narusza podstawowe prawa ofiary (np. prawo do nietykalności fizycznej, godności, szacunku itd.),
- powoduje cierpienie i ból - sprawca naraża zdrowie i życie ofiary na poważne szkody. Doświadczenie bólu i cierpienia sprawia, że ofiara ma mniejszą zdolność do samoobrony.

Powszechnie przemoc traktowana jest jako akt godzący w osobistą wolność jednostki przyczyniający się do jej fizycznej, a także psychicznej szkody, wykraczające poza społeczne zasady wzajemnych relacji i zmuszanie jej do zachowań niezgodnych z własną wolą. Przemoc upokarza, wywołuje cierpienie, rodząc tym samym nienawiść i pragnienie odwetu.

Przemoc pojmowana jest także jako wywieranie wpływu na innych ludzi, w wyniku , którego ich aktualny poziom rozwoju somatycznego i duchowego jest mniejszy niż potencjalny poziom tego rozwoju.

Można wyodrębnić różne rodzaje przemocy:

1. Przemoc fizyczna - bicie, znęcanie się, głodzenie, zamykanie, kopanie, policzkowanie, szarpanie, duszenie, ciągnięcie za włosy, rzucanie przedmiotami, ale także używanie niebezpiecznych narzędzi lub grożenie ich użyciem, zadawanie bólu;
2. Przemoc psychiczna - sprawowanie przez sprawcę przemocy psychicznej kontroli nad ofiarą, np. straszenie zabójstwem, użyciem przemocy, zabranie dzieci, niszczenie lub grożenie zniszczeniem rzeczy, upokarzanie, używanie wulgarnych słów, mówienie kobiecie, że jest do

niczego, że jest brzydka, głupia, chora psychicznie, że nikt jej nie chce, że bez sprawcy sobie nie poradzi;

3. Przemoc seksualna - zmuszanie do odbywania stosunku lub poddania się innym zachowaniom seksualnym, a także wymuszanie współżycia w nieakceptowanej formie. Przemoc seksualna jest często przez ofiary molestowania ukrywana, co w znacznym stopniu utrudnia udzielenie im pomocy;
4. Przemoc finansowa (ekonomiczna) - np. utrzymanie kobiety w całkowitej zależności finansowej, zakazywanie jej pracy zawodowej, nie dawanie wystarczającej ilości pieniędzy na prowadzenie domu;
5. Przemoc polegająca na osaczaniu - np. ciągłe chodzenie za kimś, dzwonienie do niego w celu wyrządzenia mu krzywdy lub zastraszenia;
6. Przemoc w wymiarze społecznym - zakazywanie osobie kontaktów z rodziną, przyjaciółmi, zabranianie jej wychodzenia z domu, upokarzanie jej w miejscach publicznych.

Ofiarami przemocy w rodzinie są najczęściej kobiety (58%) oraz dzieci do lat 13 (24%). Natomiast sprawcami przemocy są głównie mężczyźni (96%) będący często pod wpływem alkoholu. Niektóre badania wskazują, że 40% partnerów znęcających się nad rodziną to osoby uzależnione od alkoholu. Prawdopodobieństwo wystąpienia aktów przemocy w rodzinach alkoholowych jest ponad dwukrotnie większe niż w pozostałych.

Stosowanie przemocy prowadzi do niskiej samooceny, poczucia bezsilności i bezradności, ciągłego niepokoju, depresji, chorób związanych ze stresem. Szczególnie dramatyczne konsekwencje przemocy zauważa się u dzieci. Powoduje ona bowiem w ich psychice nieodwracalne skutki, które mogą dać znać o sobie dopiero w życiu dorosłym.

Nowelizacja ustawy z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie określiła ponownie kompetencje poszczególnych samorządów, w tym gminnego. Wprowadzony został obowiązek opracowania gminnego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie, w tym :

1. opracowanie i realizacja gminnego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie ;
2. prowadzenie poradnictwa i interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie w szczególności poprzez działania edukacyjne służące wzmocnieniu opiekuńczych i wychowawczych kompetencji rodziców w rodzinach zagrożonych przemocą w rodzinie;
3. zapewnienie osobom dotkniętym przemocą w rodzinie miejsc w ośrodkach wsparcia ;

Prawo ściga sprawców przestępstw przeciwko osobom bliskim za: **art. 207 § 1 k.k.** - znęcanie się fizyczne lub psychiczne nad osobą najbliższą lub nad inną osobą pozostającą w stałym lub przemijającym stosunku zależności od sprawcy albo nad małoletnim lub osobą nieporadną ze względu na jej stan psychiczny lub fizyczny - podlega karze pozbawienia wolności od 3 miesięcy do 5 lat (ścigane z urzędu)*. **art. 191 § 1 k.k.** - kto stosuje przemoc wobec osoby lub groźbą bezprawną w celu zmuszenia innej osoby do określonego działania, zaniechania lub znoszenia - podlega karze pozbawienia wolności do lat 3 (ścigane z urzędu)*.

art. 197 § 1 k.k. - kto przemocą lub groźbą bezprawną lub postępowaniem doprowadza inną osobę do obcowania płciowego, podlega karze pozbawienia wolności od 2 lat do 12 lat (ściganie następuje na wniosek pokrzywdzonego)**.

art. 209 § 1 k.k. - kto uporczywie uchyla się od wykonywania ciążącego na nim z mocy ustawy lub orzeczenia sądowego obowiązku opieki przez niełożenie na utrzymanie osoby najbliższej lub innej osoby i przez to naraża ją na niemożność zaspokojenia podstawowych potrzeb życiowych - podlega karze pozbawienia wolności do lat 2 (ściganie następuje na wniosek pokrzywdzonego)**.

• ściganie z urzędu polega na tym, że prokurator i policja prowadzą postępowanie niezależnie od woli i zgody osoby pokrzywdzonej. Wycofanie skargi lub odmowa zeznań nie jest podstawą do umorzenia postępowania, jeśli istnieje uzasadnione przypuszczenie, że popełniono przestępstwo.

*** ściganie na wniosek polega na tym, że bez wniosku osoby pokrzywdzonej postępowanie w danej sprawie nie może być wszczęte.*

Konieczne jest podjęcie działań zmierzających w kierunku edukacji społecznej dostarczającej wiedzy o zjawisku przemocy i sposobach radzenia sobie z problemem. Niezbędne jest również zapewnienie profesjonalnej pomocy interwencyjnej i terapeutycznej zarówno sprawcom jak i ofiarom przemocy, ze szczególnym uwzględnieniem krzywdzonych dzieci.

W Gminie Biała Piska od 04 lutego 2011 r. działa Zespół Interdyscyplinarny, który ma za zadanie monitorowanie zjawiska przemocy domowej, integrowanie i koordynowanie działań przedstawicieli różnych podmiotów działających na terenie Gminy, a także specjalistów w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Szczegółowe zadania Zespołu Interdyscyplinarnego to :

1. diagnozowanie problemu przemocy w rodzinie ,
2. podejmowanie działań w środowisku zagrożonym przemocą w rodzinie mających na celu

przeciwdziałanie zjawisku ,

3. inicjowanie interwencji w środowisku dotkniętym przemocą w rodzinie ,
4. rozpowszechnianie informacji o instytucjach , osobach i możliwościach udzielenia pomocy w środowisku lokalnym ,
5. inicjowanie działań w stosunku do osób stosujących przemoc w rodzinie.

W ramach Zespołu w razie potrzeby powoływane są grupy robocze do prac z indywidualnymi przypadkami przemocy w rodzinie.

Monitorowanie zjawiska przemocy w rodzinie przez Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Białej Piskiej oraz inne instytucje gminne, w ramach koalicji lokalnej spowodowały konieczność wprowadzenia zmian ukierunkowanych na :

1. rozwój profilaktyki jako formy działań zapobiegających zjawisku przemocy w rodzinie ;
2. zmianę świadomości społeczeństwa ;
3. skuteczną ochronę ofiar przemocy, w tych w szczególności dzieci;
4. stworzenie procedur współpracy pomiędzy instytucjami ułatwiających izolację sprawców od ofiar ;
5. zmianę postaw osób stosujących przemoc w rodzinie przez motywowanie poddania się oddziaływaniom korekcyjno - edukacyjnym.

2. ZAŁOŻENIA PROGRAMU.

Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na lata 2013 - 2015

będzie realizowany w oparciu o następujące akty prawne :

- ustawę o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie z dnia 29 lipca 2005r.(Dz.U. Nr 180 , poz. 1493 ze zmianami) ,
- ustawę z dnia 26 października 1982r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi, (Dz.U. z 2007r. Nr 70 , poz. 473 ze zmianami) ,
- ustawę z dnia 12 marca 2004r. o pomocy społecznej (Dz.U. z 2009r. Nr 175, poz. 1362 ze zmianami) ,
- ustawę z dnia 6 czerwca 1997r. - Kodeks Karny (Dz.U. Nr 88 , poz. 553 ze zmianami) ,
- ustawę z dnia 6 czerwca 1997r. - Kodeks postępowania karnego (Dz.U. Nr 89 , poz. 555 ze zmianami) ,

- ustawę z dnia 25 lutego 1964r. - Kodeks rodzinny i opiekuńczy (Dz.U. Nr 9 , poz. 59 ze zm.)
- ustawę z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz.U. Nr 179 ,poz.1484 ze zm)
- ustawę z dnia 13.09.2011r. w sprawie procedury „Niebieskie Karty” oraz wzoru formularzy niebieskie karty (Dz.U. Nr 209, poz.1245).

Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie skierowany jest przede wszystkim do: ofiar przemocy w rodzinie (w tym: dzieci, współmałżonków, partnerów w związkach nieformalnych, osób starszych, osób niepełnosprawnych), sprawców przemocy w rodzinie, świadków przemocy w rodzinie, przedstawicieli władz lokalnych, przedstawicieli instytucji służb pracujących z dziećmi (nauczyciele, pedagodzy, pracownicy socjalni, policjanci pracownicy wymiaru sprawiedliwości, pracownicy służby zdrowia, księża).

Głównym założeniem programu jest wspieranie działań profilaktycznych oraz upowszechnienie wiedzy o przemocy domowej .

3.CELE PROGRAMU.

Celem programu jest tworzenie warunków do bardziej skutecznego przeciwdziałania przemocy w rodzinie :

- 1) przeciwdziałanie przemocy w rodzinie ,
- 2) zmniejszanie skali zjawiska przemocy w rodzinie ,
- 3) zwiększanie dostępności pomocy rodzinom , których stosowana jest przemoc ,
- 4) zwiększanie skuteczności ochrony ofiar przemocy w rodzinie ,
- 5) zwiększenie skuteczności działań interwencyjnych , korekcyjnych wobec osób stosujących przemoc w rodzinie .

Cele ogólne będą realizowane przez :

- 1) systematyczne diagnozowanie zjawiska przemocy w rodzinie,
- 2) podnoszenie wrażliwości społecznej wobec przemocy w rodzinie ,
- 3) szkolenie służb zajmujących się przemocą w rodzinie ,
- 4) udzielanie profesjonalnej pomocy ofiarom przemocy w rodzinie ,
- 5) oddziaływania na sprawców przemocy w rodzinie .

Celami szczegółowymi będą :

1. Podejmowanie działań profilaktycznych w zakresie przeciwdziałania przemocy .
2. Wsparcie i profesjonalna pomoc doradcza , terapeutyczna , socjalna - dzieciom i rodzinom dotkniętym przemocą.
3. Zmniejszenie skali zjawiska przemocy .
4. Ochrona ofiar przemocy w rodzinie .

5. Zwiększenie dostępności pomocy oraz zwiększenie skuteczności działań interwencyjnych .
6. Podnoszenie świadomości społecznej w zakresie zjawiska przemocy i sposobów radzenia sobie z tym problemem .
7. Poszerzanie wiedzy dotyczącej zjawiska przemocy i prowadzenie działalności edukacyjnej i profilaktycznej skierowanej do dzieci i młodzieży promującej rozwiązywanie konfliktów bez przemocy w świetlicach środowiskowych z elementami socjoterapii oraz zajęciach pozalekcyjnych .

4.ZADANIA Zadania zespołu interdyscyplinarnego:

Zadaniem zespołu interdyscyplinarnego jest integrowanie i koordynowanie działań i podmiotów wchodzących w skład zespołu oraz specjalistów w zakresie przeciwdziałania przemocy w szczególności przez :

- 1) diagnozowanie problemów przemocy w rodzinie ,
- 2) podejmowanie działań w środowisku zagrożonym przemocą w rodzinie mających na celu przeciwdziałaniu zjawisku ,
- 3) inicjowanie interwencji w środowisku dotkniętym przemocą w rodzinie,
- 4) opracowywanie i realizację planu pomocy w indywidualnych przypadkach ,
- 5) rozpowszechnianie informacji o instytucjach , osobach i możliwościach udzielania pomocy w środowisku lokalnym ,
- 6) inicjowanie działań w stosunku do osób stosujących przemoc w rodzinie ,
- 7) monitorowanie sytuacji rodzin , w których dochodzi do przemocy oraz rodzin zagrożonych wystąpieniem przemocy ,
- 8) dokumentowanie działań podejmowanych wobec rodzin , w których dochodzi do przemocy oraz efektów tych działań ,
- 9) oraz inne działania na rzecz zjawiska przeciwdziałania przemocy domowej ,
- 10) prowadzenie szerokiej akcji medialnej dotyczącej uprawnień pokrzywdzonych jak i podejmowanych w tym zakresie działań :
 - stała edukacja środowiska lokalnego poprzez systematyczne umieszczanie ulotek , plakatów , broszur w miejscach publicznych i ogłoszeń w prasie lokalnej .
 - promowanie zadań w ramach systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie .

Prowadzenie poradnictwa i interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

- 1) **działania uprzedzające:** diagnozujące, informacyjne , edukacyjne kierowane do ogółu społeczeństwa ,

- 2) **działania interwencyjne:** opiekuńcze i terapeutyczne kierowane do ofiar przemocy w rodzinie oraz pouczające i izolujące , kierowane do sprawców przemocy w rodzinie ,
- 3) **działania powstrzymujące:** (wspierające) : psychologiczne , pedagogiczne , terapeutyczne i inne kierowane do sprawców przemocy w rodzinie ,
- 4) **działania korekcyjno - edukacyjne:** kierowane do sprawców przemocy w rodzinie
- 5) interwencja kryzysowa ,
- 6) prewencja i realizacja „ Niebieskiej karty „ i Niebieskiej Linii ,
- 7) interwencje środowiskowe w ramach Zespołu Interwencji Kryzysowej .

5.REALIZATORZY PROGRAMU .

Zgodnie z art. 110 ust. 4 ustawy o pomocy społecznej „Ośrodek Pomocy Społecznej koordynuje realizację strategii o której mowa w art. 17 ust. 1 pkt 1 „ .

Art. 17 ust.1 pkt 1

ZADANIA WŁASNE GMINY OBOWIĄZKOWE

„ opracowanie i realizacja gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej , profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i innych , których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka „ .

W gminie Biała Piska **bezpośrednim realizatorem** programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie jest **Miejsko- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Białej Piskiej .**

Realizatorzy programu

- Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Białej Piskiej,
- Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Białej Piskiej ,
- Zespół Interdyscyplinarny ,
- Punkt Konsultacyjny dla Rodzin z Problemem Alkoholowym w Białej Piskiej ,
- Placówki oświatowe ,
- Placówki służby zdrowia ,
- Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Piszcu,
- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Piszcu,
- Komenda Powiatowa Policji w Piszcu,
- Komisariat Policji w Białej Piskiej,
- Sąd Rejonowy w Piszcu – Wydział Rodzinny i Karny,
- Prokuratura Rejonowa w Piszcu.

5.HARMONOGRAM REALIZACJI PROGRAMU.

Lp.	ZADANIA	DZIAŁANIE	REALIZATOR
1.	Prowadzenie akcji informacyjnych na temat zjawiska przemocy w rodzinie oraz możliwości uzyskania pomocy ze strony instytucji gminnych lub innych obejmujących swym działaniem teren Gminy	Opracowanie i wdrożenie programów informacyjnych w jednostkach gminnych / pomoc społeczna , oświata / , dostarczanie danych dotyczących problemu przemocy	Zespół Interdyscyplinarny Komisariat Policji, Placówki oświatowe /szkoły , przedszkole / TERMIN REALIZACJI 2013 - 2015
2.	Realizacja programów profilaktycznych w placówkach oświatowych , służby zdrowia .	Stworzenie wykazu programów profilaktycznych prowadzonych w gminie , ocena realizacji dotychczasowych programów , stworzenie wykazu potrzeb w zakresie realizacji programów .	Instytucje oświatowe, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych , Służba zdrowia TERMIN REALIZACJI 2013-2015
3.	Realizacja szkoleń nastawionych na umiejętności wychowawcze rodziców	Wspieranie poradnictwa rodzinnego, określenie potrzeb rodziców w zakresie tematyki szkoleń, prowadzenie warsztatów umiejętności wychowawczych rodziców	Placówki oświatowe /szkoły , przedszkole / Zespół Interdyscyplinarny Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych- TERMIN REALIZACJI 2013 - 2015
4.	Wczesne rozpoznanie i reagowanie na sytuację, w których istnieje podejrzenie występowania przemocy domowej	Wczesne rozpoznanie przemocy lub zagrożenia wystąpienia przemocy, ustalenie procedur postępowania interwencyjnego dla poszczególnych grup zawodowych	Zespół Interdyscyplinarny TERMIN REALIZACJI 2013 - 2015
5.	Wspieranie działań osłonowych pomocy społecznej zapewniających bezpieczeństwo socjalne ofiarom przemocy domowej.	Prowadzenie poradnictwa socjalnego oraz pracy socjalnej	Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Białej Piskiej TERMIN REALIZACJI 2013 - 2015

Przewidywane efekty i ocena prowadzonych działań

- 1) zmiana postaw społecznych wobec zjawiska przemocy w rodzinie ,
- 2) promowanie wartości rodzinnych ,
- 3) edukacja dzieci ,młodzieży i dorosłych w zakresie skutków przemocy w rodzinie ,
- 4) promowanie metod wychowawczych bez użycia przemocy ,
- 5) zmniejszanie rozmiarów zjawiska przemocy w rodzinie ,
- 6) zwiększanie zaangażowania społeczności w sprawie przeciwdziałania przemocy ,
- 7) wzrost osób profesjonalnie pomagającym ofiarom i sprawcom przemocy w rodzinie ,
- 8) spadek liczby rodzin , w których interwencje Policji i innych służb zajmujących się przemocą w rodzinie podejmowane są wielokrotnie .

Środki finansowe na realizację Programu

Źródłem finansowania zadań Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie są środki z budżetu Gminy Biała Piska przeznaczone na realizację Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, a także środki zabezpieczone w dziale 852 budżetu gminy na 2013 rok z przeznaczeniem na pomoc społeczną.

PRZEWODNICZĄCA
Rady Miejskiej

mgr Elżbieta Sakowska